

Автор: Шустовська Ю.

3 курс

УКРАЇНЬКА МОВА В СВІТІ

Українська мова належить до індоєвропейської мовної родини, слов'янської групи і разом з російською та білоруською до східнослов'янської підгрупи. Найближчою генеалогічно до української є білоруська мова, адже обидві ці мови походять від давньоукраїнської і почали окремо розвиватися, починаючи з 15-17 століть.

Українська мова має три групи діалектів. Декілька південно-західних говорів було кодифіковано паралельно з літературною українською мовою, кількома зарубіжними мовознавцями ці кодифіковані говірки вважаються окремою русинською мовою. Українська мова належить до найпоширеніших мов світу і займає за кількістю її носіїв 26-те місце. Вона є також другою за поширеністю серед слов'янських мов після російської.

За деякими даними по всьому світу загалом проживає близько 86 мільйонів українців, колишніх мігрантів та їхніх нащадків. А це вдвічі більше, ніж кількість населення України.

Сучасний світ знає, що державність мови є універсальною формою об'єднання людей в одне ціле, в один народ. Це важливий чинник самовизначення нації, надійна основа розвитку країни.

21 лютого відмічається міжнародний день рідної мови, свято української мови – одного з найцінніших надбань, які створили й залишили нам наші попередники.

За рішенням ЮНЕСКО 21-го лютого всі народи Землі відзначають Міжнародний день рідної мови. Мова є душою нації, її генетичним кодом, у її глибинах народилося багато з того, чим може гордитися наш народ. Українська мова є державною мовою України і однією з робочих мов ООН.

День української писемності і мови, як свято духовності українського народу запроваджено Указом Президента України у 1992 році на знак затвердження великого національного надбання, коштовного скарбу, який поєднує досвід, мрії і надії мільйонів людей, подвижників українського слова.

Як море починається з річки, так українське слово – з писемності. Наше слово набирало сили на пергаментях Нестора-Літописця, шліфувалося у творах Григорія Сковороди, Івана Мазепи, поглиблювалось під пером Івана Котляревського, особливо Тараса Шевченка, удосконалювалось пізніше І. Нечум-Левицьким, П. Мирним, М. Коцюбинським, Л. Українкою та багатьма іншими видатними українцями.

Основою монолітної єдності народу лежить загальнонаціональна мова, стрижнем якої є літературна мова, що вироблялась впродовж віків і увібрала в себе всі місцеві говірки та діалекти.

Чужоземні дослідники часто підкреслюють милозвучність і лексичне багатство української мови, найчастіше зіставляючи її з італійською. Занепокоєння щодо сучасного стану, у якому перебуває українська мова, звучить з уст багатьох, небайдужих національно свідомих діячів культури і науки.

Поza межами України українська мова побутує серед українського за походженням населення західної (понад 2 млн. чоловік) та східної (6,8 млн. чоловік) діаспор.

Найбільше українців східної діаспори проживає в Казахстані (понад 3 млн.), Кубані (2 млн.), Поволжі, Москві (близько 1 млн.), Зелені Клин, що на Далекому Сході (500 тис). Українська західна діаспора - це сьогодні 12 млн. чол. З них у США проживає 2 млн. українців за даними демографічних досліджень, українською мовою спілкується близько 25 американських українців. У Канаді проживає близько 1 млн. Українців (дані 1989 р.) східна діаспора - це близько 7 млн. українців, із яких 4 млн. проживає в Росії.

У західній діаспорі українською мовою в усній і писемній формах послуговуються етнічні українці США, Канади, Великобританії, Бразилії, Аргентини, Австралії, Австрії, Польщі, Словаччини, Румунії, Угорщини, Литви, Латвії та багатьох інших країн. Вони видають рідною мовою книжки, газети, журнали, проводять богослужіння, телепередачі. Окрім того, українські громади США і Канади організували мережу осередків української культури — бібліотеки, архіви, музеї, театри, хорові, музичні, танцювальні ансамблі, наукові товариства. Україністика викладається в 28 університетах і коледжах США, кафедри української мови створено в 12 університетах Канади. Україномовні загальноосвітні школи діють в Канаді, Австралії, Польщі, Молдові, Литві. Докладаються зусилля щодо відновлення шкіл з українською мовою навчання в Румунії та деяких інших країнах. У східній діаспорі українська мова продовжує функціонувати лише в усній формі.

Необхідно усіма силами виховувати в собі повагу й любов до мови, якою спілкуємося, і передусім шанувати себе, виявляти повагу до народу, його історії, культури. Адже мова – своєрідний генетичний код нації, а не лише засіб спілкування.

Упродовж століть Україна зазнавала від своїх найближчих сусідів спланованих і жахливих своїми наслідками акцій геноциду, голодомору, денационалізації. На найвищому державному рівні видавались закони, розпорядження про заборону, викорінення української мови. Та вона не зламалась, і ми горді за те, що ми українці й розмовляємо своєю рідною мовою.

Інтелектуальний та духовний досвід народу формує мова цього народу, отже її втрата призводить до загибелі нації як цілісного організму. Нація жива, доки жива її мова. Усіма зусиллями потрібно плекати й розвивати нашу рідну мову. Запорукою її стрімкого й квітучого розвитку є свідомо пошана й любов до мови. Ми повинні пишатись своєю ненькою і бути її свідомими громадянами.

Робота виконана під керівництвом Котелевцевої Н. П.